

zaaknummer 2011 T 376 (5)

22 januari 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats], [adres]
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. S.S. van Gijn.

tegen:

wijlen **pater [naam]**,
geboren op [datum], overleden [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Minderbroeders-Franciscanen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 16 januari 2012. Op 20 maart 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van dr. [naam] ofm, minister provinciaal van voormelde Congregatie.

Op 15 november 2012 heeft de toen zittende Klachtencommissie besloten de behandeling aan te houden tot na te noemen zitting om deze gelijktijdig te behandelen met de klacht onder nummer 2011T529 (5).

Op 12 december 2012 heeft te Utrecht een zitting in raadkamer van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Er is verder niemand verschenen.

2. De klacht

2.1. Klager heeft in de periode [jaar-jaar] gewoond op het internaat [naam] van de Arme Broeders van de heilige Franciscus in [plaats]. Aangeklaagde was er rector en priester. Hij was verantwoordelijk voor de misdienaars. Deze moesten zich in zijn bijzijn uitkleden tot op de onderbroek en aangeklaagde kleepte de misdienaars aan in hun misdienaarkleding. Dat deed hij ook bij klager. Aangeklaagde controleerde of de kleding goed zat en betastte dan ook de penis van klager. Klager moest ook op zijn kamer komen omdat hij stotterde. Aangeklaagde deed dan ontspanningsoefeningen met klager, soms onder hypnose. Daarbij

ging aangeklaagde met zijn handen langs de binnenkant van de benen van klager omhoog. Hij genoot daar zichtbaar van. Daarna moest klager bij hem op schoot komen zitten. Aangeklaagde was dan behoorlijk opgewonden en klager voelde door zijn kleding heen dat aangeklaagde een stijve penis kreeg. Klager en andere kinderen werden met kleine sigaartjes en sigaretten naar de kamer van aangeklaagde gelokt.

2.2. Deze gebeurtenissen maakten deel uit van een reeks nare gebeurtenissen die klager in het internaat is overkomen. Hij is er door meerdere broeders seksueel misbruikt onder toepassing of dreiging met lichamelijk en geestelijk geweld. Er werd een extreem streng regiem gehandhaafd waarin geen broeder te vertrouwen was en klager zich uiterst onveilig voelde. Klager heeft destijds het seksueel misbruik en de mishandelingen gemeld aan zijn toezienend voogd, de kinderrechter en zijn moeder. Hij werd gewoonweg niet geloofd.

2.3. De gebeurtenissen hebben klager blijvend emotioneel beschadigd. Uit schaamte heeft hij er jaren niet over kunnen praten. Hij heeft geen vertrouwen in de medemens. Hij kan moeilijk zijn gevoelens uiten. Het is ook van invloed op zijn relatie met zijn vrouw en zijn kinderen. Klager dacht dat hij de gebeurtenissen een plek had gegeven en heeft geprobeerd het af te sluiten. Door de publiciteit rond het seksueel misbruik komen de gebeurtenissen echter in alle hevigheid weer boven.

2.4. Klager hoopt met de klachtenprocedure te bewerkstelligen dat het seksueel misbruik van kinderen stopt en kinderen tegen (potentiële) daders worden beschermd.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De minister-provinciaal heeft in zijn reactie gesteld dat hij uitgebreid op de hoogte is van het dossier [naam], met name als gevolg van de onjuiste veronderstelling dat het internaat onder verantwoordelijkheid viel van de Minderbroeders-Franciscanen. Het internaat stond echter onder leiding van een Duitse congregatie van de Broeders Franciscanen, een gemeenschap van niet-priesters. Zij 'huurden' een priester in voor diensten in de (school)kapel en voor godsdienstonderwijs. Aangeklaagde is voor deze taak door de Minderbroeders-Franciscanen beschikbaar gesteld en vervulde deze taak van [jaar] tot [jaar], toen hij eervol door de bisschop van Roermond is ontslagen. De minister-provinciaal stelt dat hij geen reden heeft om aan de oprechtheid van klager te twifelen en gaat ervan uit dat deze naar eer en geweten zijn verklaringen heeft afgelegd. Hij constateert echter wel een verschil in de diverse door klager afgelegde verklaringen, daar waar het gaat om het aanraken van de genitaliën. Hij zal, indien de Klachtencommissie adviseert tot gegrondverklaring dit oordeel overnemen en klager zijn oprechte excuses aanbieden.

Hij hecht er echter aan - met het oog op zijn bijdrage aan de vermindering van leed voor klager en een financiële compensatie - erop te wijzen dat het aandeel van aangeklaagde, ten opzichte van hetgeen de overige aangeklaagden klager hebben aangedaan, relatief gering is, hetgeen dan mutatis mutandis geldt voor de aansprakelijkheid van de Congregatie van de Minderbroeders-Franciscanen.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie

seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn ruim vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn de feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat aangeklaagde bij het controleren van klagers misdienaarskleding meer dan eens klagers penis over diens onderbroek heeft betast. Een meer exacte frequentie kan door de klachtencommissie niet worden vastgesteld, aangezien klager die in zijn klaagschrift en zijn schriftelijke verklaring niet aangeeft en klager daarover voorts ter zitting niet is kunnen bevragen. Voorts acht de klachtencommissie aannemelijk dat het misbruik tijdens de ontspanningsoefening op de kamer van aangeklaagde blijktens zijn schriftelijke verklaring slechts eenmaal heeft plaatsgevonden.

Voor al deze feiten valt naast de verklaring van klager voldoende steunbewijs te putten uit de verklaring van [naam] (2011T529(5)), waaruit eveneens van seksueel misbruik door aangeklaagde blijkt. .

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik pas ongeveer 13-16 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een gezagsdrager die hij zou moeten kunnen vertrouwen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. De minister-provinciaal heeft daartoe een eerste stap gedaan door in de schriftelijke reactie en ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.6. De Klachtencommissie verzoekt de Compensatiecommissie om ingeval van een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie, bij een verzoek om schadevergoeding kennis te nemen van hetgeen hiervoor onder 3 is overwogen .

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Minderbroeders-Franciscanen de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 22 januari 2013 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mr. M.P.P.M. Merx en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie Minderbroeders-Franciscanen en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.